مروری بر مهم‌ترین فیلم‌های ایرانی با موضوع «سینما»

وقتی سینما به خودش نگاه می‌کند

نمایی از فیلم «وقتی همه خوابیم» بهرام بیضایی

گزارش

علی نعیمی
منتقد سینما

سینما، بیش از آنکه صرفاً ابزاری برای روایت داستان باشد، خود یک جهان مستقل است؛ جهانی با مناسبات پیچیده، رؤیاهای بربادرفته، ستاره‌هایی که می‌درخشند و فراموش می‌شوند و هنرمندانی که میان عشق به هنر و فشار واقعیت‌های اجتماعی و اقتصادی در رفت‌وآمدند. طبیعی است که سینماگران، در مقاطع مختلف، وسوسه شوند دوربین را به سمت خود سینما برگردانند؛ به پشت صحنه، به مناسبات قدرت، به رنج خلاقیت و به آن لحظه جادویی که «فیلم» متولد می‌شود.

در سینمای ایران، این خودآگاهی سینمایی سابقه‌ای طولانی دارد؛ از اولین تلاش‌ها در دوران صامت تا آثار متا-سینمایی پس از انقلاب که گاه صریح، گاه تمثیلی و گاه هجوآمیز، به این پدیده پرداخته‌اند. آنچه این فیلم‌ها را به هم پیوند می‌دهد، نه فقط موضوع مشترک، بلکه نوعی دغدغه وجودی است: سینما چیست و سینماگر در این سرزمین چه بهایی برای ماندن می‌پردازد؟

حاجی آقا آکتور سینما - اوانس اوهانیانس | ۱۳۱۲

نخستین مواجهه جدی سینمای ایران با خودِ سینما، در تنها فیلم صامت باقی‌مانده از آن دوران رقم می‌خورد. «حاجی آقا آکتور سینما» نه‌تنها یک اثر تاریخی، بلکه بیانیه‌ای فرهنگی است. اوهانیانس در این فیلم، سینما را به جامعه‌ای سنتی معرفی می‌کند که با هر امر مدرن بیگانه است. حاجی آقا، نماد مقاومت در برابر سینماست، اما در نهایت همین تصویر متحرک است که دل او را نرم می‌کند. این فیلم را می‌توان اولین تلاش آگاهانه سینمای ایران برای مشروعیت‌بخشی به خود دانست.

شبح کژدم - کیانوش عیاری | ۱۳۶۵

«شبح کژدم» یکی از پیچیده‌ترین نمونه‌های فیلم در فیلم در سینمای ایران است. عیاری، با روایت هم‌زمان زندگی یک فیلمساز آماتور و فیلمنامه‌ای که در ذهن او شکل گرفته، به رابطه خطرناک خیال و واقعیت می‌پردازد. فیلم نشان می‌دهد چگونه رؤیای سینما می‌تواند مرز اخلاق را مخدوش کند. این اثر، تصویری تلخ اما صادقانه از عطش فیلمسازی در شرایط فقدان امکانات است.

کلوزآپ - عباس کیارستمی | ۱۳۶۸

«کلوزآپ» نقطه تلاقی واقعیت و سینماست. کیارستمی با بازسازی یک ماجرای واقعی، درباره قدرت رؤیا و میل به دیده شدن فیلم می‌سازد. ارتباط مستقیم فیلم با نام محسن مخملباف، آن را به اثری چندلایه تبدیل کرده است. «کلوزآپ» نه فقط درباره سینما، بلکه درباره انسان‌هایی است که می‌خواهند سهمی از جادوی آن داشته باشند.

دو فیلم با یک بلیت - داریوش فرهنگ | ۱۳۶۹

داریوش فرهنگ در این کمدی-درام، سینما را با زبانی شوخ اما تلخ نقد می‌کند. روایت کارگردانی که بازیگرش را در حادثه‌ای از دست می‌دهد، بهانه‌ای است برای پرداختن به بحران‌های تولید، بدل‌کاری، شهرت و مهاجرت. بازی چندلایه مهدی هاشمی، فیلم را به یکی از شاخص‌ترین آثار متا-سینمایی دهه شصت تبدیل کرده است.

سینما سینماست - ضیاءالدین دری | ۱۳۷۵

در میانه دهه هفتاد، ضیاءالدین دری با «سینما سینماست» به دفاعی آشکار از سینما دست می‌زند.

داستان دختر جوانی که به بازیگری دعوت می‌شود و با مخالفت خانواده روبه‌روست، بازتابی از نگاه دوگانه جامعه به سینماست. حضور رضا کیانیان در نقش خودش، مرز واقعیت و داستان را کمرنگ می‌کند و فیلم را به اثری خودارجاع تبدیل می‌کند. «سینما سینماست» بیش از آنکه درباره یک انتخاب فردی باشد، درباره حق سینما برای زیستن است.

مزاحم - سیروس الوند | ۱۳۸۰

«مزاحم» از زاویه‌ای غیرمستقیم به سینما نگاه می‌کند. داستان حسادت، شکست و حذف شدن، در دل زندگی یک بازیگر مشهور شکل می‌گیرد. فیلم، بی‌رحمی سینما را به تصویر می‌کشد؛ جایی که موفقیت یک نفر، شکست دیگری است. خسرو شکیبایی در نقش بازیگری که گذشته‌اش به سراغش آمده، یکی از نقش‌های متفاوت کارنامه‌اش را ارائه می‌دهد.

برش

کلاس هنرپیشگی - علیرضا داوودنژاد | ۱۳۹۰

فیلم داستان خانواده‌ای را روایت می‌کند، که داوودنژاد از ابتدا نسبت خود با آنها را با حضور در صحنه اعلام می‌کند، اما ما قرار است آنها را به عنوان بازیگرهای قصه بپذیریم و می‌پذیریم. داوودنژاد با ترکیب زندگی واقعی و داستان، خانواده‌ای را به صحنه می‌آورد که بازیگر زندگی خود هستند. فیلم، تمرینی است برای فهم بازیگری به‌مثابه زیستن.

> سینما، بیش از آنکه صرفاً ابزاری برای روایت داستان باشد، خود یک جهان مستقل است؛ جهانی با مناسبات پیچیده، رؤیاهای بربادرفته، ستاره‌هایی که می‌درخشند و فراموش می‌شوند و هنرمندانی که میان عشق به هنر و فشار واقعیت‌های اجتماعی و اقتصادی در رفت‌وآمدند

ستاره‌ها - فریدون جیرانی | ۱۳۸۴

سه‌گانه «ستاره‌ها» نگاهی اجتماعی به مفهوم شهرت دارد. جیرانی در این مجموعه، از فراموش‌شدگان سینما تا ستاره‌های گرفتار حاشیه را به تصویر می‌کشد. ستاره‌ها، سینما را صنعتی بی‌رحم نشان می‌دهند که تنها به درخشش لحظه‌ای اهمیت می‌دهد.

وقتی همه خوابیم - بهرام بیضایی | ۱۳۸۷

آخرین فیلم بیضایی در ایران، فریادی است از دل اتفاقات پنهان و نادیده پشت پرده سینما. فیلم به پشت پرده سینما می‌پردازد و تصویری بی‌رحمانه از مناسبات ناسالم تولید ارائه می‌دهد. «وقتی همه خوابیم» را می‌توان وصیتنامه سینمایی بیضایی دانست؛ اثری که اگر سینما مهربان‌تر بود، شاید هرگز ساخته نمی‌شد.

میکس - داریوش مهرجویی | ۱۳۸۷

مهرجویی در «میکس» سراغ مرحله‌ای می‌رود که کمتر موضوع فیلم قرار گرفته است: پس‌تولید. فیلم، کلاژی است از خاطرات، فیلم‌های گذشته و رنج‌های فیلمسازی در ایران. «میکس» اثری شخصی و هجوآمیز است؛ روایتی از فرسودگی هنرمند در برابر ساختاری فرساینده.

سوپراستار - تهمینه میلانی | ۱۳۸۷

میلانی در «سوپراستار» سقوط اخلاقی یک بازیگر محبوب را روایت می‌کند. فیلم، نقدی است بر فساد ناشی از شهرت و مسئولیت اجتماعی چهره‌های مشهور. سینما در اینجا، بستری برای آزمون اخلاق است.

خوک - مانی حقیقی | ۱۳۹۶

«خوک» یکی از جسورانه‌ترین هجوهای سینمای ایران است. فیلم با داستان کارگردانی که دیده نمی‌شود، به بحران دیده نشدن و حذف شدن می‌پردازد. حقیقی با طنزی سیاه، مناسبات پشت پرده سینما و حسادت‌ها، روابط و قدرت را افشا می کند .

خوک ساخته مانی حقیقی است و از فضایی برآمده که کارگردان شناخت کاملی به آن داشته و به‌خوبی توانسته آن را به تصویر بکشد. فیلم «خوک» به خوبی نمایشگر مناسبات پشت پرده و روابط در سینمای ایران است و از این جهت قابل توجه می‌نماید. صحنه‌های عاشقانه فیلم میان کارگردان و بازیگر قدیمی بسیار خوب از کار درآمده‌اند و تماشاگر را به یاد عشق‌های کلاسیک هالیوود می‌اندازد.

سینما شهر قصه - کیوان علیمحمدی و علی‌اکبر حیدری | ۱۴۰۱

این فیلم، ادای دینی نوستالژیک به تاریخ سینمای ایران است. «سینما شهر قصه» با نگاهی عاشقانه، از فیلمفارسی تا سینمای پس از انقلاب را مرور می‌کند و سینما را حق همه مردم می‌داند. کیوان علیمحمدی و علی اکبر حیدری در سینما شهر قصه تلاش کرده‌اند یک نوستالژی بسازند. یک پکیج جذاب برای آنهایی که عاشق سینمای ایران هستند. در فیلم این دو کارگردان چیزهایی وجود دارد که برای هر تماشاگری که اندکی تاریخ سینمای ایران را دنبال کرده باشد جذاب است. هم تصاویری از سینمای قدیم و فیلمفارسی‌ها در فیلم هست و هم دو کارگردان به شکل مبسوطی به تقدیر از سینمای پس از انقلاب پرداخته‌اند.

شاه نقش - شاهد احمدلو | ۱۴۰۳

یکی از تازه‌ترین نمونه‌ها، «شاه نقش» است که به زندگی هنروران و مناسبات صنفی سینما می‌پردازد. فیلم، با تکیه بر نوستالژی و واقع‌گرایی، توجه منتقدان را جلب کرده و نشان می‌دهد دغدغه سینما همچنان زنده است.

کلام آخر

فیلم‌هایی که به خود سینما می‌پردازند، آیینه‌ای هستند در برابر هنرمندان و مخاطبان. این آثار نشان می‌دهند سینما در ایران صرفاً یک هنر نیست؛ میدان نبردی است میان رؤیا و واقعیت، شهرت و فراموشی، عشق و فرسودگی. شاید راز ماندگاری این فیلم‌ها در همین باشد: اینکه هر بار، سینما را وادار می‌کنند به خودش نگاه کند.

> سینما در ایران صرفاً یک هنر نیست؛ میدان نبردی است میان رؤیا و واقعیت، شهرت و فراموشی، عشق و فرسودگی. شاید راز ماندگاری این فیلم‌ها در همین باشد: اینکه هر بار، سینما را وادار می‌کنند به خودش نگاه کند

اخبار

مرخص شدن مسعود کیمیایی از بیمارستان

مسعود کیمیایی کارگردان شناخته شده سینما که به دلیل مشکلات ریوی در بیمارستان بستری شده بود، شنبه شب ۲۲ آذر از بیمارستان مرخص شد. کیمیایی چندی قبل بر اثر کاهش اکسیژن خون و پیگیری شرایط قلبی و ریوی در بیمارستان بستری بود. او این روزها مشغول پیش‌تولید فیلم سینمایی جدید خود به نام «عشق در انفرادی» است و قرار بود پس از ترخیص از بیمارستان فیلمبرداری این اثر را آغاز کند. تهیه‌کنندگی این فیلم بر عهده علی اوجی است. / مهر

«زوتوپیا ۲» پرفروش‌ترین فیلم سال ۲۰۲۵

انیمیشن «زوتوپیا ۲» ساخته دیزنی تنها ۲۰ روز پس از اکران، با ثبت فروش جهانی ۱.۱۳ میلیارد دلار، عنوان پرفروش‌ترین فیلم هالیوودی سال ۲۰۲۵ را به خود اختصاص داد و از بازسازی لایو- اکشن «لیلو و استیچ» پیشی گرفت. / ایسنا

آیین اختتامیه جشنواره فرامرز پایور

مرحله نهایی داوری جشنواره ملی سنتورنوازی فرامرز پایور از ۲۱ تا ۲۳ آذرماه با حضور بیش از ۲۰۰ سنتورنواز راه‌یافته به این مرحله برگزار شد و برگزیدگان رده‌های سنی مختلف معرفی شدند. اعضای هیأت داوران این جشنواره را سوسن اصلانی (رئیس هیأت داوران)، وحید تهرانی‌آزاد، اصغر محمدی، کیارش داوودی، پگاه زهدی، سیما ساعتچی و وصال صالحیان تشکیل دادند. همچنین در مرحله مقدماتی، علیرضا بشردوست، شادی رحمانی، علیرضا گرانفر و مهدی مرتضایی آثار راه‌یافته به جشنواره را داوری کردند. / خبرآنلاین

کنسرت دینگ و دانگ

«رِنگ و رَنگ هیچانه» عنوان یکی از پروژه‌های موسیقایی در حوزه اجراهای زنده است که روز هجدهم دی توسط مرکز موسیقی حوزه هنری با همکاری مجموعه‌ای در بخش خصوصی پیش روی مخاطبان قرار خواهد گرفت. در این کنسرت که روز هجدهم دی در تالار سوره حوزه هنری برگزار خواهد شد گروه موسیقی «دینگ و دانگ» از مجموعه‌های فعال عرصه موسیقی کودک و نوجوان به اجرای قطعاتی می‌پردازد. در این اجرای زنده که با شعار «ویژه کودکان ۳ تا ۱۰۰ سال» پیش روی مخاطبان قرار خواهد گرفت، اشعار افسانه شعبان‌نژاد، جعفر ابراهیمی، شکوه قاسم نیا، اسدالله شعبانی، ناصر کشاورز و مصطفی رحماندوست توسط گروهی از نوازندگان اجرا می‌شود. / مهر

انالله و انا الیه راجعون

بانهایت تأسف وتأثر درگذشت مرحوم مغفور شادروان **حاج محمد پازوکی** را به‌اطلاع کلیه دوستان و آشنایان می‌رساند.
بدین‌وسیله مراسم خاکسپاری آن مرحوم روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۹/۲۵ از ساعت ۱۰ صبح از مقابل سالن عروجیان بهشت زهرا به سمت قطعه ۱۰۱ برگزار می‌گردد، ضمناً مراسم ختم آن مرحوم در روز جمعه مورخ ۱۴۰۴/۰۹/۲۸ ازساعت ۱۵:۳۰ الی ۱۷ درمسجد نور واقع در میدان فاطمی برگزار می‌شود.

خانواده‌های: پازوکی - مؤمن‌زاده

الوفاق
پذیرش آگهی های الوفاق
۱۸۷۷
www.al.vefagh.com

آگهی مزایده عمومی شماره ۱۴۰۴/۲۵/ز

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در نظر دارد " **۷۰ هزار تن کنسانتره سنگ آهن با عیار ۶۶٫۵ درصد**" را درب کارخانه خود واقع در سیرجان، کیلومتر ۵۰ جاده شیراز از طریق مزایده عمومی به‌فروش برساند. متقاضیان می‌توانند به‌منظور دریافت اسناد مزایده و همچنین اطلاع از شرایط مزایده به سایت www.geg.ir بخش مناقصه و مزایده مراجعه فرمایند.
لازم به ذکر است پاکت پیشنهادی می‌باید حداکثر تا ساعت ۰۹:۰۰ روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۰۲ به آدرس دفتر کمیسیون معاملات مجتمع سیرجان (کیلومتر ۵۰ جاده شیراز) تحویل داده شود. ضمناً جلسه بازگشایی پاکات نیز هم‌زمان در همین تاریخ (رأس ساعت ۰۹:۰۰ روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۰۲) و در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع سیرجان می‌باشد.

parameter	Analysis
Fe% Ave	66.50
Feo%	Min 24 - Max 28
P% Max	0.04
S% Ave	1.0
Sio2% Max	3.0
Al2o3% Max	0.7
Cao% Max	0.9
Mgo% Max	2.5
Moisture% Max	5.0
Size Ave	80%<0.48mm

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

آگهی فراخوان شناسایی و ارزیابی کیفی مناقصه‌گران

نوبت اول

شرکت پتروشیمی ایلام به استناد مجوز صادره از کمیسیون معاملات، مناقصات زیر را به‌صورت مناقصه عمومی یک مرحله‌ای با ارزیابی کیفی به شرح ذیل برگزار می‌نماید:
۱- حمل ۶۰,۰۰۰ تن پنتان پلاس از منطقه ویژه پارس جنوبی (شرکت‌های پتروشیمی پارس، کنگان، نوری و...) به شرکت پتروشیمی ایلام ILPC-T-04-024
(مناقصه‌گران باید توانایی ارائه تضامین معتبر بانکی یا فیش واریزی به مبلغ ۶۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال (شصت میلیارد ریال) داشته باشند، که در زمان وصول پاکات (الف-ب-ج) اخذ می‌گردد.
۲- حمل ۳۵۰۰ تن هگزان و آروماتیک از مبدأ شرکت اکسیر حلال عسلویه (منطقه ویژه پارس جنوبی) به شرکت پتروشیمی ایلام ILPC-T-04-026
مناقصه‌گران باید توانایی ارائه تضامین معتبر بانکی یا فیش واریزی به مبلغ ۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال (پنج میلیارد ریال) داشته باشند، که در زمان وصول پاکات (الف-ب-ج) اخذ می‌گردد.
۳- حمل ۳۰۰۰ تن حمل کاستیک از مبدأ پتروشیمی اروند (منطقه ویژه بندر امام خمینی) به شرکت پتروشیمی ایلام ILPC-T-04-027 مناقصه‌گران باید توانایی ارائه تضامین معتبر بانکی یا فیش واریزی به مبلغ ۲,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال (دو میلیارد و پانصد میلیون ریال) داشته باشند، که در زمان وصول پاکات (الف-ب-ج) اخذ می‌گردد.
لذا بدینوسیله از شرکت‌های واجد شرایط دعوت می‌گردد در صورت تمایل به شرکت در این مناقصات، از تاریخ ۱۴۰۴/۰۹/۲۵ به تارنمای شرکت پتروشیمی ایلام به نشانی www.ilampetro.com /بخش کمیسیون معاملات / زیر بخش مناقصات مراجعه و نسبت به دریافت اسناد ارزیابی کیفی اقدام و حداکثر تا ساعت ۱۵:۰۰ مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۰۶ پاکات ارزیابی کیفی را **صرفا در قالب (CD/FLASHMEMORY)** به یکی از دو آدرس ذیل تحویل دهند: (درج شماره تماس موبایل، آدرس ایمیل و شماره مناقصه بر روی پاکات با مهر شرکت الزامی می‌باشد.)
تهران - میدان شیخ بهایی - پلاک ۱۸ - ساختمان رایان ونک - طبقه هفتم - واحد ۷۰۱- واحد کمیسیون معاملات
ایلام - چوار - نرسیده به روستای آبزا - مجتمع پتروشیمی‌ایلام - دبیرخانه کمیسیون معاملات
سایر اطلاعات و جزئیات مربوطه در اسناد مناقصات آمده است. در صورت نیاز به کسب اطلاعات بیشتر، مناقصه‌گران می‌توانند با شماره همراه ۰۹۹۱۲۰۵۳۷۵۶ یا شماره تلفن: ۰۸۴-۳۸۳۹۰۰۰۰ داخلی ۴۲۱۵ -۲۲۱۳ تماس حاصل فرمایند.
آدرس: ایلام - چوار - نرسیده به روستای آبزا - مجتمع پتروشیمی ایلام
تارنمای شرکت: www.ilampetro.com / بخش کمیسیون معاملات / زیر بخش مناقصات
تلفن: ۰۸۴۳۸۳۹۰۰۰۰ داخلی ۴۲۱۵-۲۲۱۳ فکس: ۰۸۴۳۲۷۲۳۹۴۸ کدپستی: ۶۹۳۶۱۵۹۷۰۰
روابط عمومی شرکت پتروشیمی ایلام